

ЗАКОН

ЗА ЗАКРИВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СЛУЖБА ПО ЗЪРНОТО

Член единствен. Закрива се Националната служба по зърното – специализирана административна структура към министъра на земеделието и храните.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Законът за съхранение и търговия със зърно (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 101 от 2000 г., бр. 9 и 58 от 2003 г., бр. 69 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 55, 80 и 82 от 2006 г., бр. 53 от 2007 г., бр. 16, 54, 69 и 100 от 2008 г., бр. 88 от 2010 г., бр. 8 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 и 109 от 2013 г. и бр. 12 от 2015 г.) се отменя.

§ 2. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на земеделието и храните назначава ликвидационна комисия и определя нейните функции. Председателят на ликвидационната комисия представлява и ръководи закритата Национална служба по зърното.

(2) Ликвидационната комисия извършва ликвидацията на закритата служба по ал. 1 в срок 6 месеца от назначаването ѝ. Разходите по ликвидацията са за сметка на средствата за издръжка по утвърдения бюджет на Националната служба по зърното за 2015 г. и по бюджета на Министерството на земеделието и храните.

(3) Централната лаборатория за окачествяване на зърно, зърнени продукти и фуражи към Националната служба по зърното заедно с имуществото и архива си преминава към Българската агенция по безопасност на храните.

(4) Имуществото и архивът на регионалните лаборатории към Националната служба по зърното в Плевен, Добрич, Варна и Бургас преминават към Българската агенция по безопасност на храните.

(5) Активите, пасивите, архивът, както и другите права и задължения на закритата Национална служба по зърното извън тези по ал. 3 и 4 преминават към Министерството на земеделието и храните.

(6) Данните от регистрите, водени от закритата Национална служба по зърното, се предоставят на Министерството на земеделието и храните.

§ 3. (1) Пълномощията на изпълнителния директор на Националната служба по зърното се прекратяват от датата на влизането в сила на този закон.

(2) Трудовите и служебните правоотношения със служителите от Централната лаборатория за окачествяване на зърно, зърнени продукти и фуражи се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда и чл. 87а от Закона за държавния служител в съответствие с определените функции и численост на персонала в Устройствения правилник на Българската агенция по безопасност на храните, приет с Постановление № 35 на Министерския съвет от 2011 г. (обн., ДВ, бр. 15 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2011 г., бр. 1 и 48 от 2012 г., бр. 91 от 2013 г. и бр. 29 от 2015 г.).

(3) Трудовите и служебните правоотношения със служителите от закритата Национална служба по зърното извън тези по ал. 2 се уреждат при условията и по реда на чл. 328, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда, съответно на чл. 106, ал. 1, т. 1 от Закона за държавния служител.

§ 4. (1) Действието на издадените лицензии на публични складове за зърно, на удостоверенията за регистрация на зърнохранилища и на удостоверенията за регистрация на търговци на зърно се прекратява. При поискване банковите документи, удостоверяващи предоставена неотменяема банкова гаранция, се връщат на лицата, които са били лицензирани като публични складове за зърно.

(2) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон публичните складове за зърно предават неизползваните бланки на складови записи за влог на зърно на Министерството на финансите. За издадените до влизането в сила на този закон от публичните складове за зърно складови записи за влог на зърно се прилага глава тридесет и четвърта на Търговския закон.

(3) Другите документи, издадени по реда на отменения Закон за съхранение и търговия със зърно, запазват своята валидност до изтичането на срока, за който са издадени.

(4) Гаранционният фонд, учреден на основание на отменения Закон за съхранение и търговия със зърно, се прекратява. Ликвидацията на имуществото на прекратения гаранционен фонд се извършва по ред, определен с постановление на Министерския съвет.

(5) Започнатите до влизането в сила на този закон процедури за лицензиране, регистрацията и за издаване на документи по отменения Закон за съхранение и търговия със зърно се прекратяват, а платените такси и представените документи по прекратените процедури се връщат на лицата, които са ги платили или подали.

(6) Неприклучените до влизането в сила на този закон административнонаказателни производства по отменения Закон за съхранение и търговия със зърно се прекратяват с изключение на производствата за неизпълнение на задължение по чл. 28а и 30 от същия закон, които се довършват от областните дирекции „Земеделие“.

§ 5. В Закона за Българската агенция по безопасност на храните (обн., ДВ, бр. 8 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 38 и 102 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 61 от 2014 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 3, ал. 1 се създава т. 8:

„8. качеството на зърното.“

2. В чл. 8, ал. 1 се създава т. 5:

„5. Централна лаборатория за окачествяване на зърно и фуражи (ЦЛОЗФ) – София.“

§ 6. В Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (обн., ДВ, бр. 96 от 2006 г., изм. и доп., бр. 16 от 2008 г., бр. 10 и 82 от 2009 г., бр. 26 и 80 от 2010 г., бр. 8 от 2011 г., бр. 99 от 2013 г. и бр. 12 и 14 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В глава пета се създава раздел VI:

„Раздел VI

Зърно

Чл. 58н. (1) В 7-дневен срок от въвеждането в експлоатация или от придобиването на правото на собственост или ползване на обект за съхранение на зърно неговият собственик или ползвател подава в съответната областна дирекция „Земеделие“ по местонахождението на обекта декларация по образец за местонахождението и капацитета на обекта.

(2) В 15-дневен срок от подаване на декларациите по ал. 1 областните дирекции „Земеделие“ извършват проверки на подадените декларации. След извършване на проверките областните дирекции „Земеделие“ издават удостоверения на лицата, които стопанисват обектите за съхранение на зърно, и ги вписват в бази данни за обектите за съхранение на зърно на територията на областта.

(3) Публичните складове за зърно, зърнохранилищата и другите обекти за съхранение на зърно, лицензирани, съответно регистрирани, по реда на отменения Закон за съхранение и търговия със зърно, се вписват служебно в базите данни за

обектите за съхранение на зърно по ал. 2 въз основа на данни от регистрите по чл. 13, ал. 1 и по чл. 28а на отменения Закон за съхранение и търговия със зърно.

(4) Въз основа на декларациите по ал. 1 и на данните по ал. 3 областните дирекции „Земеделие“ водят и съхраняват бази данни за:

1. местонахождението и капацитета на обектите за съхранение на зърно;

2. лицата, които стопанисват обектите за съхранение на зърно.

(5) Въз основа на базите данни по ал. 4 в Министерството на земеделието и храните се води и съхранява база данни за обектите за съхранение на зърно в страната и за лицата, които ги стопанисват.

Чл. 58о. (1) Физическите и юридическите лица, които стопанисват обекти за съхранение на зърно, подават до края на всеки месец в съответната областна дирекция „Земеделие“ декларации по образец за местата на съхранение и наличното количество зърно в тях. Декларациите могат да се подават и по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис.

(2) Земеделските производители подават в края на всяко тримесечие в съответната областна дирекция „Земеделие“ декларация по образец за количеството произведено и налично зърно. През периода от юли до септември се подават декларации за пшеницата всеки месец.

(3) Земеделските производители подават ежегодно до 30 септември в съответната областна дирекция „Земеделие“ декларация по образец за произведените количества оризова арпа и за запасите от ориз по видове, които са в наличност към 31 август.

(4) Оризовите мелници подават ежегодно до 30 септември в съответната областна дирекция „Земеделие“ декларация по образец за запасите от ориз по видове, които са в наличност към 31 август.

Чл. 58п. (1) Областните дирекции „Земеделие“ извършват проверки за достоверността на данните, вписани в декларациите по чл. 58о.

(2) За извършване на проверките на местата на съхранение и на наличното количество зърно в тях, както и на произведеното и налично зърно директорът на съответната областна дирекция „Земеделие“ оправомощава със заповед служители от администрацията. В изпълнение на функциите си оправомощените служители имат право:

1. на свободен достъп до помещенията на контролирания обект и до площите, на които се произвежда зърно;

2. да изискват от проверяваните лица информация и документи, необходими за осъществяването на проверките;

3. да съставят актове за установяване на административни нарушения.

(3) Лицата, които съхраняват и произвеждат зърно, са длъжни да осигурят на оправомощените служители на областните дирекции „Земеделие“ информация и всички документи, необходими за осъществяване на проверките, и да им осигурят достъп до складовите помещения за съхранение на зърно, както и до площите, на които се произвежда зърното.

Чл. 58р. Министерството на земеделието и храните ежегодно провежда представително окачествяване на добитата реколта от пшеница, ечемик, слънчоглед, царевица и ориз.

Чл. 58с. Министърът на земеделието и храните определя с наредба условията и реда за:

1. подаване на декларациите по чл. 58н, ал. 1 и чл. 58о;

2. водене и съхранение на базите данни по чл. 58н, ал. 3 и 4;

3. упражняване на контрол по чл. 58н, ал. 2 и чл. 58п, както и за издаване на удостоверения по чл. 58н, ал. 2;

4. провеждане на представително окачествяване по чл. 58р;

5. реда за обобщаване, предаване и съхранение на данните, получени при извършване на дейностите по т. 1- 4.”

2. Създава се чл. 63а:

„Чл. 63а. (1) Който не изпълни задължение по чл. 58н, 58о и чл. 58п, ал. 3, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 1000 до 15 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение глобата или имуществената санкция се налага в двоен размер.”

3. В чл. 74:

а) създава се нова ал. 2:

„(2) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 63а се съставят от оправомощени от директора на съответната областна дирекция „Земеделие“ служители, а наказателните постановления се издават от директора на областната дирекция „Земеделие“.”;

б) досегашните ал. 2-4 стават съответно ал. 3-5.

4. В § 1 от Допълнителната разпоредба се създават т. 29-31:

„29. „Зърно“ е обикновена пшеница, твърда пшеница, царевица, ечемик, ръж, овес, тритикале, слънчоглед, рапица и оризова арпа.

30. „Обекти за съхранение на зърно“ са складовете на зърнопреработвателните предприятия, публичните складове за зърно и зърнохранилищата, лицензирани, съответно регистрирани, по реда на отменения Закон за съхранение и търговия със зърно, както и другите обекти за съхранение на зърно с вместимост над 200 тона.

31. „Повторно“ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение.”

§ 7. В Закона за държавните резерви и военновременните запаси (обн., ДВ, бр. 9 от 2003 г.; попр., бр. 37 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 19, 69 и 105 от 2005 г.; бр. 30 и 102 от 2006 г.; бр. 54 от 2008 г.; бр. 35 от 2009 г.; бр. 16 от 2010 г. и бр. 15 от 2013 г.), в чл. 10 ал. 4 се отменя.

§ 8. В приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн., ДВ, бр. 55 от 2003 г.; попр., бр. 59 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 107 от 2003 г., бр. 39 и 52 от 2004 г., бр. 31 и 87 от 2005 г., бр. 24, 38 и 59 от 2006 г., бр. 11 и 41 от 2007 г., бр. 16 от 2008 г., бр. 23, 36, 44 и 87 от 2009 г., бр. 25, 59, 73 и 77 от 2010 г., бр. 39 и 92 от 2011 г., бр. 26, 53 и 82 от 2012 г. и бр. 109 от 2013 г.) т. 23 се отменя.

§ 9. В тримесечен срок от влизането в сила на закона:

1. Министерският съвет привежда Устройствения правилник на Министерството на земеделието и храните, приет с Постановление № 188 на Министерския съвет от 2013 г. (обн., ДВ, бр. 77 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2013 г., бр. 103 от 2014 г. и бр. 29 от 2015 г.), и Устройствения правилник на Българската агенция по безопасност на храните в съответствие със Закона за Българската агенция по безопасност на храните и Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, като променя функциите и числеността на персонала.

2. Министърът на земеделието и храните привежда Устройствения правилник на областните дирекции „Земеделие“ (обн., ДВ, бр. 7 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 9, 60 и 73 от 2010 г., бр. 32 от 2011 г. и бр. 21 от 2012 г.) в съответствие със Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на

земеделски продукти на Европейския съюз, като променя техните функции и численост на персонала.

§ 10. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет издава постановление по § 4, ал. 4.

(2) В 3-месечен срок от влизането в сила на закона министърът на земеделието и храните издава наредбата по чл. 58с от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ЗАКРИВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СЛУЖБА ПО ЗЪРНОТО

Националната служба по зърното е създадена със Закона за съхранение и търговия със зърно, който е приет през 1998 г. с цел преодоляване съществуващата по това време в страната „зърнена криза“ и за предотвратяване на подобни кризи в бъдеще. През този период в България има недостиг на зърно, което се дължи на спекулативна търговия и укриване на зърнени запаси. В резултат на това цените на зърнените продукти и на хляба значително се увеличават, което предизвиква обществено недоволство. Сериозни проблеми се появяват и при осигуряването на фураж за животните.

Като реакция на неблагоприятната пазарна ситуация в зърнения сектор със закона са въведени редица мерки, насочени към контрол на търговията и запасите на зърно в страната и за гарантиране на зърнения баланс. Въвежда се системата на лицензираните публични складове за зърно и зърнохранилища, при която основните обекти за съхранение на зърно са поставени под контрола на държавната администрация, която разрешава и проверява тяхната дейност. Специално внимание е отделено на финансовото състояние и контрола на наличностите в публичните складове за зърно и зърнохранилищата. Публичните складове за зърно са задължени да учредяват и участват в гаранционен фонд, с който се гарантират вземанията на влогодателите и на притежателите на складови записи. Създадена е специална правна уредба на складовите записи за влог на зърно. Под контрол е поставена търговията със зърно, като е въведен регистрационен режим за търговците на зърно, който задължава всички лица, които извършват търговски сделки със зърно, да се регистрират и позволява да се контролират техните складови наличности. Първоначално е създаден и стратегически резерв от зърно, чрез който да се интервенира на зърнения пазар в случаи на недостатъчно предлагане и значително повишаване на цените. Стратегическият резерв от зърно е закрит във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз (ЕС), тъй като противоречи на Общата организация на пазара на зърно и на включените в нея интервенционни механизми.

Националната служба по зърното, като използва уредените в Закона за съхранение и търговия със зърно инструменти за въздействие върху пазара на зърно, успява да изпълни своето предназначение и предизвиква неговото бързо стабилизиране. Нейните функции и съществуване обаче постепенно губят смисъл. Закриването на Националната служба по зърното е обусловено от следните причини:

1. В годините след приемане на закона и особено след присъединяването на страната към ЕС производството и предлагането на пазара на зърно в България значително се променят. Въвеждането на принципите на пазарното стопанство във всички сектори на земеделието има за резултат бързото

развитие на зърнопроизводството в страната, което се дължи на по-голямата конкурентоспособност на този сектор. Увеличават се както площите, заети със зърнени култури, така и добивите и обемът на производството. Този процес допълнително се ускорява с прилагането в България на Схемата за единно плащане на площ като основна форма на директно плащане. В резултат на това България се превърна в сравнително голям производител на зърно в ЕС, като едновременно с това бяха утвърдени нейните позиции в търговията със зърно в световен мащаб. Страната е нетен износител на зърно, като повече от половината от произведената продукция е обект на износ или на вътрешнообщностни доставки. Това прави напълно излишно съществуването и прилагането на механизми за гарантиране на наличностите на зърно в страната и на зърнения баланс.

2. С присъединяването си към ЕС България стана част от Единния европейски пазар на зърно. Производството на зърно в ЕС напълно задоволява неговите вътрешни нужди и осигурява голяма част от експорта на земеделски продукти за трети страни. Временният спад на производството в отделни държави или региони на ЕС във всички случаи се компенсират както от цялостното производство в ЕС, така и от съществуващите запаси и от вноса на зърно. На практика не може да възникне ситуация на недостиг на зърно на пазара на ЕС. В тази връзка прилагането от Националната служба по зърното на регулации в България не оказва никакво влияние върху Единния европейски пазар на зърно.

3. Въведените и прилагани от Националната служба по зърното лицензионни и регистрационни режими все повече се превръщат в пречка за производителите, съхранителите и търговците на зърно. Прилагането на всеобхватен контрол на пазара на зърно затруднява дейността на бизнеса, а въведените от администрацията такси са допълнително финансово бреме. Съществуващото държавно регулиране на пазара на зърно не кореспондира с либералния режим, прилаган в другите сектори на земеделието, и противоречи на последователно провежданата политика за облекчаване на частния бизнес чрез премахване на ненужната административна тежест и на необоснованите финансови разходи. Това прави наложително премахването на въведените лицензионни и регистрационни режими, прилагани от Националната служба по зърното. Следва да бъде запазен само режимът за събиране и съхранение на данни за обектите, в които се съхранява зърно, за да се гарантира достоверност на данните за наличните количества зърно, изпращани на Европейската комисия.

4. Прилаганите от Националната служба по зърното регулаторни режими не произтичат и не са свързани с прилагането на законодателството на ЕС. Те не са част от механизмите на Общата селскостопанска политика на ЕС в сектора на зърното. Контролът не съответства както на принципа за свободно движение на стоки в Съюза, така и на международните задължения на ЕС, поети в рамките на Световната търговска

организация. В тази връзка съществува потенциална опасност срещу България да бъде образувана процедура по несъответствие.

5. Редуцирането на неоправданите лицензионни и регистрационни режими ще позволи оптимизиране на административните структури, свързани с мониторинга на пазара на зърно.

Изменението и допълнението на Закона за прилагане на общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския съюз е предизвикано от следните причини:

1. България изпълнява определени задължения за докладване на информация към Европейската комисия за наличните запаси по видове зърнени култури и за реколтите и запасите от ориз. Това налага периодичното събиране на данни за обектите за съхранение на зърно и за наличното количество зърно в тях. Адекватното изпълнение на задълженията за докладване на информация изисква извършването на проверки на място за достоверността на събраната информация.

2. При формирането и провеждането на политиката, свързана с пазара на зърно, Министерството на земеделието и храните се нуждае от навременна и точна информация за произведените количества и запасите от зърно в страната. За целта трябва да се запази системата за събиране на информация относно производството и съхранението на зърно в страната. Трябва да бъде запазен, доколкото е необходим, и механизмът за контрол, включително възможността за налагане на санкции при неподаване или подаване на невярна информация.

Приемането на Закона за закриване на Националната служба по зърното е насочено към постигане на следните цели:

1. Премахване на държавното регулиране на съхранението и търговията със зърно и осигуряване функционирането на сектора изцяло на пазарни принципи.

2. Създаване на условия за цялостно и точно прилагане на принципите и правилата на Общата организация на пазара на зърно на Европейския съюз.

3. Премахване на ненужните лицензионни и регистрационни режими при съхранение и търговия със зърно в съответствие с политиката за създаване в страната на благоприятна бизнес среда.

4. Отпадане на ненужни административни звена и дейности и оптимизиране на административните структури, свързани с мониторинга на пазара на зърно.

5. Осигуряване на достоверна информация за производството и запасите от зърно, за изпълнение на

задълженията за докладване към Европейската комисия и за провеждане на политиката, свързана с пазара на зърно.

Със Закона за закриване на Националната служба по зърното се правят следните по-важни промени:

Закрива се Националната служба по зърното и се урежда нейната ликвидация. Изцяло се отменя Законът за съхранение и търговия със зърно от 1998 г. Регламентира се прехвърлянето на Централната лаборатория за окачествяване на зърно, зърнени продукти и фуражи към Българската агенция за безопасност на храните. Уреждат се служебните и трудовите правоотношения със служителите на закритата Национална служба по зърното. Прекратява се действието на издадените лицензи на публични складове и удостоверения за регистрация на зърнохранилища и се дава възможност лицата, които са били лицензирани като публични складове, да получат обратно документите за банкова гаранция. По отношение на издадените складови записи за влог на зърно Законът за закриване на Националната служба по зърното препраща към правилата на Търговския закон. Прекратява се гаранционният фонд, създаден на основание на отменения закон, а ликвидацията на имуществото му се извършва по ред, определен с постановление на Министерския съвет. Предвидени са преходни правила за неприключилите административни процедури и административнонаказателни производства.

С изменението на Закона за Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) на БАБХ се възлага контролът за качеството на зърното и включването в нейната структура на Централната лаборатория за окачествяване на зърно, зърнени продукти и фуражи.

В Закона за прилагане на общата организация на пазара на земеделски продукти на Европейския съюз се правят следните изменения и допълнения:

Уреждат се задължения на физическите и юридическите лица, които са изградили, придобили или стопанисват обекти за съхранение на зърно, да подават декларации в съответните областни дирекции „Земеделие“ за местонахождението и капацитета на обектите и за наличното количество зърно в тях. На областните дирекции „Земеделие“ се възлага след проверка на декларациите да водят и съхраняват бази данни за обектите за съхранение на зърно на територията на областта и за лицата, които ги стопанисват, като на централно ниво в Министерството на земеделието и храните се съхраняват бази данни за цялата страна. Земеделските производители подават декларация за количеството произведено и налично зърно. Уредено е подаването на специални декларации за произведените количества оризова арпа и за запасите от ориз съгласно изискванията на Регламент (ЕО)

№ 1709/2003 на Комисията от 2003 г. относно декларациите за реколтите и запасите от ориз.

Уредени са правата на служителите на областните дирекции „Земеделие“ при осъществяване на проверките за достоверност на подадените декларации, съответно на задълженията на проверяваните лица. На Министерството на земеделието и храните е възложено да провежда ежегодно представително окачествяване на добитата реколта от пшеница, ечемик, слънчоглед, царевица и ориз. На министъра на земеделието и храните се делегира правомощие да издаде наредба, с която да бъдат уредени условията и редът за подаването на декларациите, воденето и съхранението на базите данни, упражняването на контрола, провеждането на представително окачествяване и редът за обобщаване, предаване и съхранение на данните, получени при извършване на тези дейности. Предвидени са административни санкции, които се налагат при неизпълнение на регламентираните задължения, и редът за тяхното налагане.

С прилагането на Закона за закриване на Националната служба по зърното се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

1. Оптимално прилагане на механизмите на Общата организация на пазара на зърно на Европейския съюз в съответствие със специфичните условия в страната.

2. Облекчаване дейността на производителите, съхранителите и на търговците на зърно чрез премахване на ненужни административни задължения.

3. Оптимизиране на административните структури.

4. Своевременно и точно изпълнение на задълженията за докладване на информация към Европейската комисия за наличните запаси по видове зърнени култури и за реколтите и запасите от ориз.

5. Осигуряване на мониторинг на пазара на зърно в страната в условията на свободна пазарна конкуренция.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

